

Lag om betalningsföreläggande och handräckning;

SFS 1990:746

Utkom från trycket
den 28 juni 1990

utfärdad den 14 juni 1990.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Ett yrkande om att någon skall åläggas att fullgöra en förpliktelse får provas av kronofogdemyndigheten enligt denna lag. Yrkandet kan avse *betalningsföreläggande*, *vanlig handräckning* eller *särskild handräckning*.

2 § En ansökan om *betalningsföreläggande* får avse åläggande för svaranden att betala en penningfordran som är förfallen till betalning, om förlikning är tillåten i saken.

Den som har en fordran som avses i första stycket, för vilken panträtt i fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller företagshypotek har upplåtits skriftligen, kan i en ansökan om betalningsföreläggande begära att betalningen skall fastställas att utgå ur den egendom i vilken panträtten eller företagshypoteket gäller. Så kan också den göra, som för fordringen har inteckning i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg.

3 § En ansökan om *vanlig handräckning* får, om förlikning är tillåten i saken, avse åläggande för

1. en tidigare ägare eller nyttjanderättshavare att flytta från fast egendom, bostadslägenhet eller annat utrymme i byggnad när besittningsrätten har upphört (avhysning).

2. svaranden att fullgöra något annat än betalning, om tidpunkten för fullgörelse har inträtt.

4 § En ansökan om *särskild handräckning* får avse åläggande för svaranden att

1. vidta rättelse när sökandens besittning har egenmäktigt rubbats eller annan olovlig åtgärd har vidtagits beträffande fast eller lös egendom eller utövningen av sökandens rätt till viss egendom på annat sätt olovligen hindras.

2. vidta eller tåla en åtgärd när särskild handräckning får ske enligt föreskrift i lag.

Särskild handräckning enligt första stycket 1 får inte avse avhysning i fall som anges i 3 § 1.

5 § Om enligt någon särskild föreskrift en tvist angående en förpliktelse skall tas upp av en annan myndighet än tingsrätt, kan saken provas enligt denna lag endast om det finns bestämmelser som medger sådan prövning. Vad som sägs i denna lag om tingsrätt skall i sådana fall i stället gälla den andra myndigheten.

¹ Prop. 1989/90:85, JuL 131, rskr. 311.

Behörig myndighet

6 § Ansökan skall göras hos kronofogdemyndigheten i det län där svaranden har sitt hemvist. Som hemvist anses därvid den ort där han är bosatt samt, beträffande dödsbo, den ort där den döde senast var bosatt och, beträffande annan juridisk person, den ort som enligt 10 kap. rättegångsbalken grundar domstols behörighet i tvistemål i allmänhet.

Ansökan får också göras hos kronofogdemyndigheten i det län där egendom som tillhör svaranden finns eller där verkställighet annars lämpligen kan ske.

Ansökan mot flera svarande får göras hos den kronofogdemyndighet som enligt första eller andra stycket är behörig i fråga om någon av dem, om ansökningen beträffande var och en stöder sig på väsentligen samma grund.

7 § Kronofogdemyndigheten prövar självant sin behörighet. Sökandens uppgifter om de omständigheter som gör myndigheten behörig skall godtas, om det inte finns anledning att anta att de är oriktiga.

8 § Har ansökan gjorts hos en kronofogdemyndighet som inte är behörig, skall målet genast överlämnas till en kronofogdemyndighet som enligt vad handlingarna visar är behörig. Även om den myndighet där ansökan gjorts är behörig, får målet överlämnas till annan behörig kronofogdemyndighet, om det inte utan avsevärd olägenhet kan handläggas vid den första myndigheten eller om det av andra skäl är uppenbart att ett överlämnande skulle främja målets handläggning. Ansökan anses gjord när den kom in till den första myndigheten.

Ansökan

9 § Ansökan skall göras skriftligen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock föreskriva undantag från kravet på skriftlighet.

10 § Sökanden skall i ansökningen ange sitt yrkande och grunden för det.

11 § I en ansökan om *betalningsföreläggande* skall anges fordringens belopp, förfallodagen och den ränta som begärs.

Begär sökanden dröjsmålsränta på huvudfordringen, behöver grunden för ränteyrkandet anges endast om det avser högre ränta än som följer av räntelagen (1975:635). Framgår det inte av ansökningen från vilken dag räntan yrkas, skall yrkandet anses gälla ränta från den dag då ansökningen delges svaranden.

12 § Till en ansökan om *betalningsföreläggande*, som avser fastställelse till betalning ur viss egendom, skall sökanden foga pantförskrivning eller annan handling, enligt vilken säkerheten upplåtits.

13 § En ansökan om *betalningsföreläggande* får även innefatta en ansökan om *vanlig handräckning*, om yrkandena stöder sig på väsentligen samma grund.

14 § Avser en ansökan om *vanlig handräckning* avhysning på grund av att nyttjanderätten har förverkats, skall sökanden utöver vad som följer av 10 § närmare utveckla grunden för sitt yrkande.

15 § Om sökanden vill att en ansökan om handräckning skall handläggas enligt reglerna för *särskild handräckning*, skall detta anges i eller på annat sätt tydligt framgå av ansökningen.

Till en ansökan om särskild handräckning skall sökanden foga de skriftliga bevis och andra handlingar som han åberopar.

16 § Om sökanden inte vill att ett kommande utslag i målet skall verkställas eller om han har några särskilda yrkanden i fråga om verkställigheten, skall han ange detta i ansökningen.

17 § Om sökanden begär ersättning för kostnader med anledning av målet, skall han ange detta i ansökningen och samtidigt uppge vilka kostnaderna är.

18 § Ansökningen skall innehålla uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. I ansökningen skall vidare anges de omständigheter som gör kronofogdemyndigheten behörig, om inte detta framgår på annat sätt.

19 § En skriftlig ansökan skall vara undertecknad av sökanden eller hans ombud och ges in till kronofogdemyndigheten i original och en kopia. De handlingar som bifogas ansökningen skall ges in i två exemplar.

20 § Är ansökningen så bristfällig att den inte kan läggas till grund för handläggning av målet, skall sökanden föreläggas att avhjälpa bristen. Sådant föreläggande får sändas till sökanden med posten under hans i målet uppgivna adress eller förmedlas på annat lämpligt sätt. Följer sökanden inte föreläggandet, skall ansökningen avvisas. Sökanden skall upplysas om detta i föreläggandet.

Första stycket skall också tillämpas, om kronofogdemyndigheten begär att sökanden skall betala ansökningsavgiften i förskott.

21 § Ansökningen skall också avvisas, om den avser en åtgärd som inte omfattas av denna lag eller om det finns något annat hinder mot att ansökningen tas upp.

22 § Återkallar sökanden ansökningen, skall målet avskrivas.

Ogrundade eller obefogade anspråk

23 § Om det kan antas att sökandens yrkande i ett mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* är ogrundat eller obefogat, skall ansökningen behandlas som om svaranden bestritt den.

Ett yrkande om ersättning för åtgärder som avses i 2 eller 3 § lagen (1981: 739) om ersättning för inkassokostnader m.m. skall alltid antas vara ogrundat eller obefogat, i den mån ersättningen inte kan utgå enligt den lagen.

24 § Om det i ett mål om *särskild handräckning* är uppenbart att sökandens yrkande är ogrundat, skall ansökningen genast avslås.

Föreläggande för svaranden att yttra sig

25 § Tar kronofogdemyndigheten upp ansökningen, skall svaranden föreläggas att till myndigheten yttra sig inom viss tid från det att ansökningen delgavs honom. Tiden får inte utan särskilda skäl bestämmas till mer än två veckor.

26 § Svaranden skall i föreläggandet upplysas om att målet kan komma att avgöras även om han inte yttrar sig över ansökningen. Han skall också uppmanas att, om han bestrider ansökningen, ange skälen för bestridandet.

Svaranden skall vidare uppmanas att lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § första—tredje styckena rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Om det behövs, får svaranden föreläggas att vid vite lämna sådana uppgifter.

27 § Om sökanden begärt ersättning för sina kostnader i målet, skall kronofogdemyndigheten i föreläggandet ange den kostnadsersättning som svaranden kan åläggas att betala, om utslag meddelas i målet.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad föreläggandet ytterligare skall innehålla.

Delgivning av föreläggandet

29 § Föreläggandet skall tillsammans med en kopia av ansökningshandlingarna delges svaranden i enlighet med vad som enligt rättegångsbalken gäller för delgivning av stämning i tvistemål. I ett mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* får delgivning dock inte ske genom kungörelse enligt 15 § delgivningslagen (1970:428).

30 § Har delgivning inte kunnat ske, skall kronofogdemyndigheten pröva om försöken till delgivning skall fortsätta eller om sökanden skall erbjudas att själv ombesörja delgivningen. Hänsyn skall därvid tas till det arbete och den kostnad som dithills har lagts ned på delgivningen, förutsättningarna för att fortsatta försök skall lyckas samt omständigheterna i övrigt. Erbjudandet får sändas med posten till sökanden under hans i målet uppgivna adress eller förmedlas på annat lämpligt sätt. Antar sökanden erbjudandet, tillämpas 32 kap. 2 § rättegångsbalken. I annat fall skall ansökningen avvisas.

Bestridande av ansökningen

31 § Om svaranden vill bestrida ansökningen, skall han göra det skriftligen.

32 § I ett mål om *särskild handräckning* skall svaranden till bestridandet foga de skriftliga bevis och andra handlingar som han åberopar. Om

svaranden begär ersättning för sina kostnader, skall han ange detta i bestridandet och samtidigt uppge vilka kostnaderna är.

SFS 1990:746

Överlämnande av mål om betalningsföreläggande eller vanlig handräckning till tingsrätt

33 § Om svaranden i ett mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* bestrider ansökningen i rätt tid, skall sökanden genast underrättas om det. Om sökanden vill vidhålla sitt yrkande, kan han begära att målet eller, om bestridandet avser endast en del av yrkandet, målet i den bestridda delen skall överlämnas till tingsrätt.

Underrättelse enligt första stycket skall innehålla upplysning om vad som sägs där samt i 34, 35 och 37 §§.

34 § Vill sökanden att målet skall överlämnas till tingsrätt, skall han begära detta skriftligen. Hans begäran skall ha kommit in till kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag då underrättelsen sändes till honom.

35 § I sin begäran om överlämnande skall sökanden ange de omständigheter och bevis som han vill åberopa i rättegången vid tingsrätten. Han skall samtidigt ge in de skriftliga bevis och andra handlingar som han åberopar.

36 § Om sökanden har begärt överlämnande i rätt tid, skall kronofogdemyndigheten överlämna målet till en tingsrätt som enligt vad handlingarna visar är behörig att handlägga målet.

37 § Om sökanden inte i rätt tid har begärt att målet skall överlämnas till tingsrätt, skall målet, eller den del av målet som svaranden har bestritt, avskrivas.

Den fortsatta handläggningen av mål om särskild handräckning

38 § Om det behövs, skall sökanden få tillfälle att yttra sig över vad svaranden har anfört i bestridandet. Begär sökanden ersättning för kostnader som uppkommit efter ansökningen, skall han ange detta i ett sådant yttrande.

Kronofogdemyndigheten får inte förordna om ytterligare skriftväxling i målet.

39 § Sökanden skall styrka de omständigheter som han åberopar till stöd för sin ansökan. Hans framställning av omständigheterna skall dock läggas till grund för prövningen, i den mån framställningen har lämnats utan invändning av svaranden och det inte är uppenbart att den är oriktig.

40 § En berättelse som någon har lämnat skriftligen med anledning av handräckningsmålet får åberopas som bevis i målet.

41 § Om en ansökan inte bifalls till någon del, skall kronofogdemyndigheten avslå ansökningen.

Utslag

42 § Har i mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* svaranden inte i rätt tid bestritt ansökningen, skall kronofogdemyndigheten snarast meddela utslag i enlighet med ansökningen. Om svaranden har bestritt endast en del av ansökningen, skall utslag meddelas i enlighet med den obestridda delen av ansökningen.

I fall som avses i 2 § andra stycket skall i utslaget fastställas att fordringen skall utgå med förmånsrätt i den pantsatta eller intecknade egendomen i den omfattning som gäller enligt lag.

43 § I mål om *särskild handräckning* skall kronofogdemyndigheten meddela utslag i enlighet med ansökningen i den mån denna är lagligen grundad och de omständigheter som enligt 39 § skall läggas till grund för prövningen utgör skäl för att bevilja åtgärden.

44 § Underrättelse om utslaget skall genast sändas till parterna. Om utslaget skall verkställas utan särskild begäran från sökanden, skall underrättelsen också innehålla upplysning om detta.

45 § Av 2 kap. 1 § utsökningsbalken följer att kronofogdemyndigheten självant verkställer utslaget, om inte sökanden har angett att verkställighet inte skall ske.

Kostnader i målet

46 § Om utslag meddelas, skall kronofogdemyndigheten i utslaget ålägga svaranden att ersätta sökandens kostnader i målet, om inte sökanden har inlett förfarandet i onödan.

47 § Om en ansökan om *särskild handräckning* inte leder till något utslag, kan kronofogdemyndigheten ålägga sökanden att ersätta svarandens kostnader i målet, om det finns skäl för det.

48 § Regeringen får meddela föreskrifter om ersättning enligt 46 och 47 §§.

49 § Kronofogdemyndigheten prövar självant storleken av parternas yrkanden om kostnadsersättning enligt 46 och 47 §§.

50 § Någon annan kostnadsersättning än den som följer av 46 – 48 §§ får inte fastställas i målet hos kronofogdemyndigheten.

51 § Avvisas eller avskrivs en ansökan om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* av kronofogdemyndigheten, är sökanden skyldig att betala skälig ersättning för svarandens kostnader i målet, om det finns synnerliga skäl för det. Ett yrkande om sådan ersättning får dock inte framställas i målet hos kronofogdemyndigheten.

52 § Är svaranden missnöjd med ett utslag i ett mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning*, får han ansöka om återvinning.

53 § Återvinning skall sökas skriftligen. Ansökningen skall ha kommit in till kronofogdemyndigheten inom en månad från dagen för utslaget.

54 § Har återvinning sökts i rätt tid, skall kronofogdemyndigheten överlämna målet för fortsatt handläggning till en tingsrätt som enligt vad handlingarna visar är behörig att handlägga målet. I annat fall skall kronofogdemyndigheten avvisa ansökningen.

Överklagande

55 § Den som är missnöjd med ett utslag i ett mål om *särskild handräckning* får överklaga utslaget genom besvär till hovrätten inom tre veckor från dagen för utslaget. Detsamma gäller om sökanden i ett mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* är missnöjd med ett utslag.

56 § Ett beslut varigenom ett mål har avgjorts på annat sätt än genom utslag får överklagas genom besvär till hovrätten inom tre veckor från dagen för beslutet. Beslut att överlämna ett mål till tingsrätt och avskrivningsbeslut enligt 37 § får dock inte överklagas.

57 § Kronofogdemyndighetens beslut under handläggningen av ett mål får inte överklagas särskilt. Beslut som avses i 63 § får dock överklagas särskilt genom besvär till hovrätten inom tre veckor från dagen för beslutet.

58 § Vid överklagande av kronofogdemyndighetens utslag eller beslut tillämpas 18 kap. 8–11 §§ utsökningsbalken.

Övriga bestämmelser

59 § Avvisas ansökningen, skall kronofogdemyndigheten underrätta sökanden om detta. Meddelar myndigheten något annat beslut som innebär att målet avgörs eller ett beslut enligt 63 §, skall båda parterna underrättas om beslutet, om det inte är uppenbart obehövt.

60 § I mål som har överlämnats till tingsrätt med stöd av 36 § eller efter ansökan om återvinning skall talan anses väckt när ansökan om betalningsföreläggande eller handräckning kom in till kronofogdemyndigheten. De av sökanden ingivna handlingarna skall anses som stämningsansökan. Stämning i målet skall anses utfärdad när rätten förordnar om målets handläggning. Har kronofogdemyndigheten meddelat utslag, skall detta anses som tredsdom.

61 § Om en tingsrätt, som får ett mål från en kronofogdemyndighet eller en annan tingsrätt, finner att det inte framgår av handlingarna att tingsrätten är behörig att handlägga målet, skall rätten överlämna målet till en annan tingsrätt som kan vara behörig. Tingsrättens beslut om överlämnande får inte överklagas.

62 § Om sökanden vill få till stånd kvarstad eller någon annan säkerhetsåtgärd innan ett utslag kan verkställas, får han göra framställning om det vid tingsrätt enligt bestämmelserna i 15 kap. rättegångsbalken.

63 § I mål om *särskild handräckning* får den sökta åtgärden beviljas omedelbart, om sökanden yrkar det och gör sannolikt att saken inte tål uppskov. Kronofogdemyndigheten skall ompröva ett sådant beslut så snart som möjligt.

64 § Sedan tiden för återvinning löpt ut får ett utslag i mål om *betalningsföreläggande* eller *vanlig handräckning* rättskraft i enlighet med vad som gäller för en lagakraftvunnen tvistemålsdom.

65 § Ett utslag i ett mål om *särskild handräckning* hindrar inte att en part väcker talan i fråga om det bakomliggande rättsförhållandet i den ordning som är föreskriven för tvistemål i allmänhet.

66 § I den mån särskilda bestämmelser inte har meddelats i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som är föreskrivet om utsökningsmål i 1 kap. 3–5 §§ samt 2 kap. 6–9, 18 och 20 §§ utsökningsbalken.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Genom lagen upphävs lagen (1946:808) om lagsökning och betalningsföreläggande samt handräckningslagen (1981:847). Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning som kommit in till tingsrätt före ikraftträdandet.

3. Om en inteckningshandling som rör fast egendom, fartyg eller näringsverksamhet vid ikraftträdandet utgör säkerhet för fordran, får ansökan om betalning ur egendomen göras enligt 2 § andra stycket, även om säkerhetsupplåtelsen inte gjorts skriftligen.

På regeringens vägnar

ODD ENGSTRÖM

LAILA FREIVALDS
(Justitiedepartementet)

